

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Chronici Ditmari Episcopi Merspurgensis Libri IIX

Thietmarus <Merseburgensis>

Helkestadi[i], 1667

Lib. I.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11072

CHRONICI
DITMARI EPISCOPI
MERSEPURGII

LIB. I.

ENRICUS nobilissimo Ottonis & Hathui
stemmate editus, ut arbor occulta excrevit à
puero, & ut bonæ indolis gradatim enituit
tiro, sicut flos in vere novo, isque à patre suo
in provinciam, quam nos Teuthonicè *Dele-*
minci vocamus, *Slavi* autem *Glomaci* appel-

Henricus
Aucepti

Deleminel
cia, Lomaz
zia, h. c.
Mysnia.

lant, cum magno exercitu missus devastata eadem multum,
atque incensa, victor reddiit. Sed qualiter pagus iste nomine
hoc signetur, edicam. *Glomazi* est fons non plus ab Albi quam
duo milliaria positus, qui unam de se paludem generans, mi-
ra, ut incolæ pro vero asserunt, oculisque approbatum à mul-
tis sæpè, operatur. Cum bona pax indigenis per futura hæc
terra non mentitur fructum; id est tritico & avena & glandi-
ne refertus, latos vicinorum ad se crebro confluentium effi-
cit animos. Quando autem sæva belli tempestas ingruerit,
sanguine & cinere certum futuri exitus indicium præmon-
strat. Hunc omnis incola plusquam Ecclesias, spe quamvis
dubia, veneratur & timet. Et hæc provincia ab Albi usque
in *Caminixi* fluvium porrecta, vocabulum ab eo trahit deri-
vatum. Sed non longè à prædicto amne in pago *Chutixi*
dicto,

Glomazi
fons pro-
digiosus.

Kemstze
fl.
Chutisi

A

dicto,

Arnus E.
pisc. Wir-
asburg.

dicto, *Arnus*, Episcopus sanctæ Wirzeburgensis Ecclesiæ IX, cum ab expeditione Boiemorum reversus juxta plateam in parte septentrionali, fixo super unum collem suimet tentorio, missam caneret, hostili circumvallatus agmine, præmissisque omnibus per martyrium suimet cum sociis semetipsum obtulit Deo patri, DCCC XCII. dominicæ incarnationis anno, temporibus *Arnolphi* Imperatoris, cum oblationibus consecratis in sacrificium laudis. Ubi hodie sæpè accensa videntur luminaria: & sanctos domini martyres hos esse nec Slavi dubitant. Prædictus Antistes in diebus officii suimet in urbe Wirzeburgensi unum domino templum, & in Episcopatu suo ad instar ejusdem Ecclesiæ novem fecit. Et cum maximam harum benediceret, & reliquiæ Christi martyris,

S. Chilia-
nus Scotus.
Gosbertus
Dux &
Geila.

Kiliani, qui de Scotis huc veniens, Christum *Gosberto* Duci & *Geila*, uxori ejus, cæterisque conprovincialibus primò prædicavit, & instinctu secundæ Herodiadis cum sociis suimet, *Colomanno* & *Gotmanno* ibi martyrizatus est, circumferrentur, dominus per eum LXX. operatur miracula, & magister eorum hoc videns suos sic hortatur discipulos. *Nolite, inquitens, tardare, sed qua vobis credita, diligenter & sine mora operamini. Dominus enim noster Chilianus inlyta ex se nunc agit signa absq̃ omni mora.* Quantæ autem virtutis supra memoratus præsul faisset, stylo comprehendere, nequaquam sufficio, sed hunc apud dominum magni esse meriti, ex corde credo. Interim cujusdam matronæ famam, quæ *Hatheburch*, dicebatur, *Henricus* comperiens, qualiter eam sibi sociaret, juvenili exarsit amore. Hæc erat filia *Eruini* senioris, qui in urbe quam *antiquam civitatem* nominamus, maximam tenuit partem, & quia is filium non habuit, geminis filiabus suis e medio decedens reliquit. Ob hujus pulchritudinem, & hæreditatis divitiarumque utilitatem, internuncios *Henricus* quam properè misit, & quamvis hanc esse viduam sciret
velatam,

Eruini Co-
mes Mers-
burg.
Aldenburg.

velatam, suæ tamen ut satisfaceret voluntati, eam fide promissa petivit. Tunc illa multorum precibus & consilio devicta, comitatur, honorificè suscepta, ac charitative à suis ut de cuit, est habita. Nuptiis ex more peractis, sponsus cum conthorali ad Merseburg venit, omnesque convocans vicinos, quia vir fuit illustris, tanta familiaritate adjunxit, ut quasi amici diligenter, & ut dominum honorarent. Ea tempestate *Conradus* Francorum quondam Dux egregius, & tunc *Ludovici* successor pueri, arcem tenebat regni quem ob meritum sui *Otto* prædictus ab omnibus regni principibus in regem electus, sibi quasi ad hoc indigno præposuit, seque cum filiis fidei suæ ac potestati subdiderat. Spiritualis autem pater & pastor Orientalium tunc fuit *Sigismundus*, sanctæ Halberstadenis Ecclesiæ præsul egregius, vir ingeniosus, omnigenarumque quæ spiritualia vel etiam carnalia respicit artium scientia, omnes suimet contemporales præcellens. Hic pietate maxima, & quod summum est perfectionis culmen, Christi Zelo fervens, ut perpetrati facinus connubij primo audivit, ovium culpam suarum ingemuit, & aliquam inter se fieri amplius commixtionem per internuncium, & per epistolam banno Apostolicæ autoritatis interdicens, ad condictam ambos Synodum vocavit. Henricus tali rumore turbatus, ad Imperatorem properavit, omnemque indicans ei rem ordine, auxilium ejus petivit, & quia familiaris ei fuit, & patris commisso, ac fideli servitio, impetravit. Nam legato ad antistitem concitè directo ut vincos solveret, & ad suimet præsentiam differret, postulavit. Post hæc *Ottone* secund. Calend. Decemb. carnis universæ viam intrante, sæpè memoratus juvenis in vacuum succedens, hæreditatem jure, & maximam beneficii partem gratuito regis suscepit ex munere, & quod ei defuit, cum suis omnibus agrè tulit, ac postea sicut cum tritico lolium, sic ex eo latentis odii filix excrevit.

Harthe
burch pri
ma Henr
ci uxor.

Conradus
Rex Rom.

Otto Hen
rici pater
Rex Rom.
designa
tus.

Sigismun
dus Episc.
Halberst.

Otto me
ritur.

Henricus
patri suc
cedit. in
ducatus rei
gmine.

Quod rex cautè considerans, ut ignotum dissimulat, & quem

vi aliqua superare non præsumsit, nota *Hatthonis* versutia Archipræsulis, quæ & antecessor suus *Adelbertum* * Comitem Tereti capitis abscissione devicit, & hunc decipere tentavit. Hoc consilium dominus sapiens, infatuavit. Nam *faber* ille, qui iussu præsulis torquem aureum, in quo *Henricus* occidi deberet, mira arte præparabat, cum ingemiscenti senioris relatu, quo pacto hæc fieri deberent, perquireret, opere ad unguem perducto & præsentato, clam postea evadens, obviam Ducem prædictum habuit, & cuncta ex ordine pandit. Qui rediens nuncium remisit ad amicum, qui occulta patefceret, seque in sui detrimentum celeriter invigilare pronunciaret. Quidquid enim ad Episcopum in *Saxonia* vel

Turingia pertinuit totum sibi præcepit occupari: amicos regis partibus ex his omnino deprædatos expellens. Moxque morte repentina Archipræsuli expirat hominem, & fortuna, quæ hæcenus regi feliciter aspiravit, *Henrico* quam prope cessit. Sed mihi ad alia properanti, longum est enarrare, quoties congressi mutuo cederent, vel vincerent: & quod postremo

bonorum instinctu in amicitiam convenirent. Interea *Conradus* longa infirmitate detentus, & quia post inimicitias itæ meminisse malorum est, totius contrarietatis, quæ sibi ex parte *Henrici* provenerat, oblitus, fratri suo *Eberhardo*, populoque primario in unum collecto, consilium hoc dedit, si quando naturæ communi concederet, ut *Henricum* regni gubernaculo undique secus aprum, eligerent, animamque suam cum residua consanguineorum ac familiarium caterva firmæ sumer fidei committerent, & ad hoc sine aliqua dilatione consentirent. Hanc petitionem extremam cum magno luctu & gemitu suscipientes, & impleturos se vita comite promittentes, festino ejus obitu in VIII. ordinationis suæ anno 14. Calend. Novemb. pro dolor completo, ac exequiis in

Limburg

Hattho Archiepis. Mogunt. * Adelbertus vid. Alvert. Stad. pag. 100. Witichind. pag. 8. Gotfrid. Viterb. p. 471. Luitprand. lib. 3. c. 3.

Insidiosa machinatio. es vindicatz.

Conradus suffragio Henricus Rex designatus. Plenus Abbas Ursperg. pag. 130.

superavit. Et quoniam mihi sermone de Ottonenon autu-
mo opus esse, omnia patris sui gesta singulatim discutere,
cum & in filio appareat, quanta ejus sit dignitas, & scriptis
multorum vitæ ejusdem satis fulgeat claritas, quædam inter-
fero, quæ dictu maximè necessaria puto. Has regiones sibi
fecit tributarias: *Boemiam, Deleminciam, Obetritos, VVilci,*
Hevellos & Redarios, qui statim rebelles aliosque ad hæc con-
citantes, urbem *VVallisleve* * oppugnant, destruunt & in-
cendunt. Ad hoc vindicandum noster convenit exercitus,
& *Luncin* civitatem obsidens, socios eorundem, eos defen-
dere cupientes, invadit, & paucis effugientibus prostravit, ur-
bem quoque præfatam acquisivit. Ex nostris autem duo aba-
vi mei uno nomine, quod *Luther* sonat, signati, milites opti-
mi, & genere clarissimi, decus & solamen patriæ, nonis Se-
ptembris cum multis alijs oppetiere. Ut nullus Christo fi-
delium de futura mortuorum resurrectione diffidat, sed ad
beatæ immortalitatis gaudia anhelans per sancta proficiscatur
desideria, quædam quæ in urbe *VVallisleva* post excidium ejus
reædificata, accidisse veraciter comperi, intimabo. In ipso
orientis diei crepusculo solitus erat presbyter ejusdem Eccle-
siæ matutinam canere, sed cum ad atrium defunctorum ve-
niret, videns in eo magnam multitudinem oblationes offe-
rentem sacerdoti coram templi foribus stanti, primò substi-
tit, posteaque signo sanctæ crucis se muniens, per omnes hos,
nec uno saltem agnito, oratorium trepidus adivit. Quem
una noviter de hoc seculo egressa, & ipsi benè nota, quid
hic vellet interrogat: edocitaque ab eo, quare venerit, hæc
omnia ab his esse completa, parvumque temporis eundem
victurum, prædixit. Quod vicinis post rerulit, veraque hæc
esse comprobavit. Meis temporibus in *Magdeburg*, sicut à
veracibus accepi testibus, in ipsa tunc continuè manens Ec-
clesia mercatorum, custodes eadem nocte vigilantes, his quæ
præ-

Provincia
Henrico
vestigales.

* Valler-
lebe

Abavi Dit-
mari, quo-
rum qui-
dem pater-
nus fuit
primus Co-
mes Wal-
becensis:
maternus
vero Co-
mes Sta-
densis. vid.
Cl. Meib.
Chron.
Walbeke,

prædixi, convenientia, visu & auditu percipientes, optimos civitatis adducunt. Qui cum longè ab atrio cadaverum adstant, lucernas candelabris superpositas videre, duosque invitatorium canere, matutinasque laudes ordinatim omnes persolvere pariter, audiere. Accedentes autem nihil omnino intellexerunt. Hæc ego cum subsequenti die nepti meæ quæ *Brigida* dicebatur, cura regens pastorali Monasterium Sancti Laurentii referrem, in infirmitate sui corporis laboranti, protinus ab ea nequaquam hoc mirante, tale percepi responsum: Tempore Baldrici Præfulis, qui Octoginta annos, vel plus, Trajectensem regebat sedem, in loco, qui *Deventeri* dicitur, Ecclesiam senio dirutam renovans, benedixit, ac presbytero suimet commendavit. Qui in una dierum valdè diluculo ad eam pergens, vidit mortuos in Ecclesia & atrio afferentes, atque audivit cantantes. Quod mox Episcopo ut primum is retulit, jussus ab eo in Ecclesia dormire cum lecto, in quo requievit, sequenti nocte à defunctis ejectus est. Ob hoc idem trepidus apud Antistitem talia queritur. Is autem præcepit ei, ut cum sanctorum reliquiis signatus, & aqua sacra aspersus, suam custodire non desisteret Ecclesiam. Qui jussa secutus domini, iterum dormire in Ecclesia voluit, sed stimulati timoris casu sic jacendo convigilavit, & ecce solita venientes hora, elevaverunt eum, coram altari eum ponentes, & in favillas tenues corpus igne resolventes. Hoc ubi Præful audivit, pœnitentia ductus triduanum indixit jejunium, ut & sibi animæque defuncti succurreret. Multa similia de his omnibus, ni infirmitas obstaret, dicere potuissem: sed non oportet plus sapere mortalem, quam, ut sanctus admonet Paulus, ad sobrietatem. Si quidem duo vel tres ad unum sufficiunt testimonium. Hæc quæ novellis nostris evenere temporibus scripsi, ut discat in credulus vera esse Prophetarum oracula, è quibus testatur unus: *vivent, inquit, mortui*

8
 mortui domine. Et alius: *Surgent mortui, qui in monumen-*
tis sunt, audient vocem filii Dei & letabuntur. Quodcumque
 à viventibus hæc audiuntur, vel videntur, novum aliquid
 signat, ut idoneum in multis approbat testimonium, cujus
 magnam partem scio, majorem autem ignoro, sed veracibus
 testimonijs credo. Fui ego in mea curia *Ratmarsleva* dicta,
 ubi xv. Cal. Januar. vi. feria, in primo galli cantu magna lux
 ab Ecclesia emicans totum replevit atrium, sonitusque
 grunnientium more auditur immensus. Quod meus frater
 cum satellitibus meis, cæterisque huc convenientibus, aspexit,
 & ille, qui coram me dormivit, Capellanus, audivit. Hoc
 crastino cum comperirem, si unquam plus ibi aliquid tale
 contigerit, interrogans, semel his similia accidisse ab anti-
 quissimis percepi, & in hoc anno miserabiliter compleri vi-
 debam in obitu dominæ *Luckardis* inclitæ, ex una parte ne-
 ptis meæ, ac ex alia nurus, & quod inter amicos præcipuum,
 familiarissimæ mihi de qua in sequentibus edisseram enuclea-
 tius. Sæpe mihi accidit, ut ia nocte ligna incidi audirem, & se-
 mel defunctos pariter colloquentes ego & socius meus cæteris
 dormientibus manifestè percepi. & in his duobus signis crasti-
 no subsequiturum funus intellexi. Et si ego fungar vice cotis,
 ferrum & non se exacuentis, tamen ne muti canis opprobrio
 noter ab illiteratis, & maxime *Slavis* qui cum morte temporali
 omnia putant finire, hæc loquar pro certitudine resurrectionis,
 & pro qualitate meriti futuræ remunerationis firmiter indi-
 cans cunctis fidelibus. Tres namque sunt animæ non æqua-
 liter incipientes, nec simul finientes. Prima angelorum in-
 corporeorum, quæ cum eis est sine initio & termino. Secun-
 da hominum, quæ cum eis sumit exordium, sed in fine non
 habet participium. Namque immortalis est, & ut quidem
 gentiles opinantur, in futuro non habens hoc officium, quod
 in hoc seculo. Tertia species est animæ pecudum ac volati-
 lium

Ratmars-
leva curia
Ditmari.

Slavorum
fides.

Tres ani-
mæ

Rum quæ cum corpore parem initii finisque sortitur æquali-
tatem. Unde sicut in lege Moisi à domino data præcipitur,
ita verus Christicola ab eorum sanguine nequaquam pollui
canonica autoritate prohibetur. Multi enim sunt pauperes
qui hoc in usu commestionis habent, & se in hoc aliquid pec-
care ignorantes, sibi in hac contradicentibus cunctis resi-
stunt. Ergo tu homo gloria & magno honore à domino
coronate & super omnia ejusdem opera constitute, da pro o-
mnibus gratias altissimo, retribuens ei pro possibilitate tua,
quæ tibi fecit miseratione sua. Nunc & ego repetam lon-
gius aberrata. Rex autem *Avares* sæpe numero insurgen-
tes expulit, & cum in uno dierum hos impari congressu læ-
dere tentaret, victus in urbe quæ *Bichin* vocatur, fugit, ibique
mortis periculum evadens, urbanos majori gloria, quàm ha-
ctenus habuerant, vel conprovinciales hodie teneant, & ad
hæc muneribus dignis, honorat. Quotiescunque contra
dominum & seniore[m] suimet, dum vixit, se unquam super-
biendo crexit, toties humiliata potestate sua, se ad emenda-
tionem condignam inclinavit. Audivi, quod hic Romam
causa orationis petens, plus pedibus quam equo laboraret,
& à multis interrogatus, cur sic ageret, culpam profiteretur.
Hic mortem unum juxta Albim positum, & arborum densi-
tate tunc occupatum, excoluit, ibi urbem faciens. Cui de ri-
vo quodam, qui in septentrionali parte ejusdem fluit, no-
men *Misni* imposuit, quam, ut hodie in usu habetur, præsi-
dijs & impositionibus cœteris munivit. Ex ea *Milzenos* suæ
subactos ditioni, censum persolvere coëgit. Urbem quo-
que *Lebus*, de qua in posterum latius disputaturus sum, diu
possidens, urbanos in munitiunculam infra eandem positam
fugere, & dedititios fieri compulit. Ex ea die, quia hæc tunc
incendio justè periit, usque ad nostra tempora habitatore
caruit. Siquidem in regno suimet, ut multi dicunt, is præ-
datus

Avares hoc est, Vngari, ut infra,

Misna urbs condita.

Origo *Marchiæ Misnensis*, *Milzenis*.

B

datus

Northman-
 ni & Dani
 convertū-
 tur.
 Cnuto rex
 Danorum.

datus sit, huic dominus clemens ignoscat. Insuper *Northman-*
nos & Danos armis sibi obtemperantes fecit, & ab errore pri-
 stino revocatos, cum rege eorum *Cnutone*, hos Christi jugum
 portare edocuit. Sed quia ego de hostiis eorundem antiquis
 mira audivi, hæc indiscussa præterire nolo. Est unus in his
 partibus locus, caput istius regni, *Lederun* nomine, in pago
 qui *Selon* dicitur, ubi post novem annos mense Januario, post
 hoc tempus, quo nos Theophaniam domini celebramus, omnes conveniunt, & ibi diis suis met *lxxxx.* & novem homi-
 nes & totidem equos cum canibus & gallis pro accipitribus
 oblatis immolant, pro certo, ut prædixi, purantes hos eisdem
 placaturos. Quam benè Rex noster fecit, qui eos à tam exce-
 crando ritu prohibuit! Acceptabilem enim domino patri
 hostiam fert, qui humano sanguini parcit. Præcipit enim
 dominus, innocentem & pium ne interficias. Antiquum
 opus Romanorum muro Rex prædictus in *Mersburg* deco-
 ravit lapideo, & infra eandem Ecclesiam quæ nunc mater est
 aliarum, de lapidibus construi, & *xiv. Cal. Junij* præcepit de-
 dicari. Cæteras quoque urbes ad salutem regni, & templis
 domino ob remedium animæ devota mente fabricavit, post
 innumera virtutum insignia idem decurso vitæ suimet stadio,
 sexto decimo regni, ætatis autem suæ sexagesimo anno, Sexto
 Non. Julij in *Mimileve* moritur, & in *Quedlinburg*, quam ipse
 à fundamento construxit, sepultus, & cunctis optimatibus
 meritò defletur. Accidit hoc anno dominicæ incarnationis
cccc xxxvi. Indoles autem relicte posteritatis tristitia
 principum corda lætificat, & certos voluntariæ electionis hos
 fecit. Nec pluribus, quibus regnandi spes in subsequutura do-
 minorum sobole non relinquatur, & inter se facta dissensione,
 & longa contentione aliquod consilium & solamen citò non
 providetur, si in consanguinitatis linea aliquis tali officio
 dignus non inveniatur, saltem in alia benè morigeratus, omni
 odio

Sacrificia
 humano
 sanguine
 peracta.

Mersburg
 opus Rom.

Henricus
 Auceps
 moritur.

odio procul remoto assumatur. Quia maxima perditio est alienigenas regnare: hinc depressio & libertatis venit, magna periclitatio. Ab hoc, de quo dixi, Henrico & successoribus ejus, usque huc Saxones elevati, & in omnibus sunt honorati. Quicquid in his laudatur, ab æquivoco ejus, de quo scripturus sum vita comite diligenter servatur, & post, ut vereor, finitur. Ergo quæcunq; de his ullatenus nunc præteream, vel vita deficiente, indiscussa relinquam, successor alme compleas, & temporum qualitates scripturæ memoria concludas. Ego ^{Confessio Dithmari.} peccator, & in omnibus negligens, vacavi hæcenus à bonis, & studii in malis, sero ad ista & ad meliora respiciens, animæque memoriam salutarem nullo modo exercens. Postquam pastor effectus sum, docui subjectos verbis tantum, & non exemplis: extrinsecus apparui bonus, interiora violans pessimis cogitationibus, & de immundo semine conceptus, volutabar in luto, ut immunda sus. Dicat aliquis malè laudasti te: cui respondeo, verum hoc esse, quod deteriozem me nescio. Idcirco me sic arguo, ut agnitis vulneribus meis succurras medicationibus necessarijs, & ex magna parte confors mei sic adjuves in omnibus me, sicut velis exhiberi pro te. Et inclita venerabilis gesta ^{Mathildis post obitum mariti gesta.} *Mathildis*, quæ post excessum senioris sui summopere fecit, equidem paucis comprehendam, ad imitationem bonam fidelibus cunctis. Quia sancta est, ut scriptura docet, & salubris cogitatio pro defunctis orare, & eleemosynis absolutionem his impetrare. Legimus, quod unius captivi vincula, quem & uxor sua, putans mortuum, assiduis procuravit exequijs, toties solverentur, quoties pro eo acceptabiles domino patri hostias ab ea offerri procurarentur, ut ipse ei post retulit, cum domum suam liber ^{Aniis sue perstitio.} revisit. Hoc exemplo Domina Mechtildis viro suimet vinculo momentaneæ mortis depresso succurrit, non solum pauperibus, verum etiam avibus victum subministrans. Con-

Mathildis
favit Hen-
rico.

Sigismun-
dus Hal-
berst. Epi-
scop. obiit.
Bernhar-
dus succes-
sit.
Somnium
Sigismun-
di.

gregationem quoque Sanctimonialium in die tricesima in
supra memorata urbe statuit, & huic quantum ad victus & sui
vestitus necessaria suppetebat, ex sua proprietate, laudanti-
bus hoc suimet filiis, concessit, & scriptis confirmavit. Assen-
tunt nonnulli, eandem hoc summopere diu nisam fuisse,
quòd junior filius suimet *Henricus* patris sedem possideret.
Sed hoc dominus, electos sibi ad unaquæque semper præor-
dinans, noluit, nec summatum optima pars consentit, sed
ratione prudenti, & ideo facile suadenti, hæc mœrentis Regi-
næ animum paulo minus à proposito declinavit, & huic Ba-
varios ad tuendum aptius assignari, præhabito sibi nato ma-
jori, consulitur. Anno Dominicæ incarnationis DCCCCXXIII.
Indictione XI. regni autem primi regis *Henrici* quinto, vene-
rabilis *Sigismundus*, sanctæ Halberstadenfis Ecclesiæ antistes
sextus, XIX. Cal. Februarij obiit, cui *Bernhardus* ejusdem Ca-
pellanus successit, sicut ei prius vir sanctus prædixit. Namque
is diu infirmus vidit in somnis, quod baculum pastoralem, è
manibus suis elapsam, *Bernhardus* ponè sequens elevarer, &
in aperto portaret. Et expergiscens, vocavit eum ad se, di-
cens: Vade ad curtem regiam, sumens ex mea parte quæ tibi
sint ad hæc necessaria, & acquire gratiam & auxilium ibi
optimè valentium, ut tibi liceat sine omni offensione mihi
succedere: providebit enim hæc omnia dominus dilecte fili.
Edictum amati senioris obœditione humili *Bernhardus* mox
complens, dum à rege *Henrico* reverteretur, comperit Do-
minum suimet & patrem de hac luce, tricesimo ordinationis
sue anno ad Christum migrasse, & mox repedans, prædicti
regis munere, quod postulat, consequitur. Positum autem
corpus præfati Præfulis in dextra parte altaris Christi Proto-
martyris, ut ipse antea præmonstravit, non jacendo, sed supra
Cathedram sedendo, sperans se patroni suimet intercessione
sancta, & benedictione sacerdotali perpetualiter muniri.
Quali-

Qualiter misericors dominus prædictum regem in diebus suis respexit. quamvis de pierio fonte nil unquam biberim, cunctis tamen fidelibus innotescam. Fuit in occidentibus partibus quidam rex, * qui ab uno suimet ducum captus tenebris includitur carceralibus. Hic Henrici regis nostri, nepotis autem sui, implorans auxilium, dextram Christi martyris Dionysii & cum ea omne regnum Lotariorum, si ab eo liberaretur, sibi traditurum sacramentis promisit. Nec mora, inclytus miles in victricibus se armis circumcingens, proximum laborantem visitat, & in ereptione ejus ac restitutione, dignus operator mercedem suam promeruit, & honorem pristinum sibi suisque successoribus in tantum adauxit. Sed quia homo unusquisque proclivior ad labendum, quam natura suimet muniatur ad standum, quam miserabiliter iste semel deliquerit ad terrorem & ad devitandum piis, non taceam. In Cœna Domini nimis inebriatus in sequenti nocte uxori suæ multum repugnanti diabolico instinctu illicitè conjunctus est. Hoc factum auctor tanti sceleris, & humanæ salutis irretitor, En diaboli Satanæ, cuidam venerandæ sic prodidit matronæ: Mechtild præstigiæ! Regina nuper hortatu meo maritali consentiens voluptati concepit filium, sine omni dubio meum, & tu vide, ut tantum optimè celes commissum. Hæc multum clam ob hoc tristis effecta, prædictæ hoc celeriter annunciavit reginæ, admonens, ut semper Episcopos atque Presbyteros secum haberet, & in ipsa pueri nativitate sacri Baptismatis unda ablueret, ne quid in eo sibi dilectum accidisse, Dæmon infaustus jactaret, & sic Deo gratias egit. Videns autem Dæmon, id est, omnia sciens, se prorsus esse delusum: dominam increpavit supra memoratam, talia subnectens: Etsi mea nunc sit voluntas tuis frustrata blasphemis, tamen in hoc profeci, quod ex eo, & ex omnibus de lumbis ejusdem unquam progredientibus, nunquam

* Karolus rex Francorum. Vide Sigbert. ad an. 922. Albert. Stad. an. 920. Regin. 924.

En diaboli præstigiæ!

Henricus
Sanctus Ba-
varia Dux
III. & Imp.
ejus nomi-
nis II.

quam deerit in ea comes discordia, nec proveniet eis pax firma. Mendax ille & veritatis inimicus hæc pro voluntate sua dixit, & ut spero, non pro adimplerione. Multi autem affirmant, ut in sequenti dictatu apparet, quod sub ejus & filij sui met temporibus crebra fieret commotio, & quietis parva certitudo. In diebus vero his, quibus regnare cœpit tertius in numero ducum, *Henricus*, & in Ordine sceptriferorum secundus, tunc illa filix iniquitatis exaruit, & pacis bonæ flos virens enituit, & si quid prioribus huic simile in aliquo nunc accidit, hoc non culpa sui sed instigatoris fuit impij. Legimus, quod omnia tempora tempus habent, sed non omnia, id est, à Domino nullum esse vitii locum ab initio constitutum, & quia fragilitas carnis sine aliqua contagione non valet esse, à capitalibus se criminibus absteat, & in solennitatibus universis munditiam servet. In legitimis conjunctionibus non esse delictum aliquod, scriptura testatur, & hoc eum observatione festivitatum honoratur, & nulla imminentis periculi procella turbatur. Ad hæc amplius approbanda unum profero exemplum. Quidam vir *Vffo* nomine, civis Magdeburgensis nimia ebrietate compulsus, in sancta solennitate Innocentium, conjugem suam *Gelhusam* consentire sibi cœgit, quæ eadem nocte à viro alligata suo, cum incongruo tempore pareret infantem in pedibus digitos habentem retortos, obstupuit, & accersito ad se protinus marito, miraculum ostendit. Culpaque amborum hoc evenisse ingemiscens, nonne, inquit, prædixi, ne sic faceres, ecce ira Dei se nobis manifestat, & ne sic ulterius agamus, atrociter rogar. Peccatum tibi magnum, injusta mihi præcipere, & mihi inoboedientiam tibi exhibere. Postquam autem infans baptizatur, inter innocentium agmen de hoc exilio deducitur. Bene est in perpetuum illi, qui tali utitur contactali, quæ pro absente infatiga-

infatigabiliter orat marito, & præsentem, oblita sexus, ut se-
custodiat, hortatur.

Desiderantur hic quedam.

IN palatio prædicti regis accidit res una mirabilis. In con-
spectu totius populi præsentis quidam canis, dum eminus ho-
stem suum confidentem agnosceret, propius accedens, dex-
teram ejusdem rapido morsu ex improviso abstraxit, & quasi
optimè fecisset, cauda reverberante mox rediit. Miranti-
bus hoc cunctis, & admodum stupentibus, ab his miseris,
quid fecerit, interrogatur: quibus illico respondit, divina ul-
tione id sibi merito evenisse, & persequitur: inveni, inquit,
virum, hujus canis dominum, fesso corpore dormientem,
& infelix occidit eum, multas tunc ab isto, qui me modo læsit
persecutore impugnationes perpeffus, & quem tunc vix evasi,
nunc ista sperans prorsus oblita, culpabilis occurri. Scio de-
inceps quod aut hic, aut in futuro examine unusquisque reus
sine subsequenti poena non latet ullatenus. Multa sunt, le-
ctor carissime, regis nostri, ac Imperatoris prædicti, facta me-
moriam semper viventi admodum digna: sed quia hæc, sicuti
fuerit, concludere nequeo, tristis omitto, quia hic, sic ut præ-
dixi, de nostris regibus nomen, & in omni virtute sua princi-
parum, iuste obtinuit. Parvum de magnis ejusdem opera-
tionibus librum habeo inscriptum, sed spero memoriale ejus
in libro vitæ ascriptum fore, qui præcursoris Christi, inter na-
ros mulierum, ut Christus, Dominus ac Deus noster, affir-
mavit maxime, fidelis famulus erat, & in nostra urbe funda-
mentum subsequenter culturæ primus posuit, & quicquid un-
quam huic ullatenus super ædificatur, laudi ejusdem merito,
signatur. Elegans namque ortus ac finis bonus, ubicunque
id

Canis Dom-
mini oc-
cisi vindexi.

id fieri potest, optimè concordant, ac si hoc in omnibus compleri nequit, laudemus dominum in hoc, quod fecit, & maiestatem suam ut ad summum perducere dignetur, benignitatem suam suppliciter orent quique fideles, & maximè tu *Mersburg* inclyta cum spiritali prole sua, in tempore dilecti senioris tui more cupressi præ cæteris conprovincialibus tuis exaltata, age grates continuas domino, & ut vitæ bona quæque divino moderamine perficiantur, Studiosa in timore dominico semper adoptato. Mos est enim malorum, immemores esse bonorum, & hoc vertere in peius, quod creare dignatus est omnipotens in melius. Si aliquid prædicto operi ego unquam addere queo, nullatenus cessabo. Sin autem, si quis tanti rectoris nostri sit aliquantulum in bono memor, sit ei propitius omnium qui est exauditor. Primus iste **co-**
dicillus clausus sit primi morte Henrici.

CHRONI-